

1a WAT IS DYSLEXIE NOU EIGENLIJK?

Kinderen (en ook volwassenen) met dyslexie vinden lezen, schrijven en spellen moeilijk. Dat komt door een stoornis in de hersenen. Het heeft te maken met een gebiedje in je hersenen waar de verbindingen niet goed zijn aangelegd. In dat gebiedje wordt de klank van een woord aan een letter gekoppeld, bijvoorbeeld de klank **pad** aan de letters **p, a, d**. Veel dyslectici vinden dat moeilijk. Moeten ze nou een p of een b en een d of een t opschrijven. Ook vinden ze het vaak moeilijk om het verschil tussen **dorp** of **drop** te zien, dus de klank in de juiste volgorde lezen of opschrijven. Als het voorgelezen wordt hebben ze helemaal geen moeite met het begrijpen van de tekst. Nee, ze zijn niet dommer of slimmer dan een ander. Soms zijn ze wel creatiever, want veel mensen met dyslexie leren andere gebieden in hun hersenen te gebruiken, compenseren noemt men dat. Als je op jonge leeftijd je hersenen traint kan dat tot betere compensatie leiden. Je kunt dan toch redelijk goed leren lezen. Dyslexie kan ook invloed hebben op spraak, schrijven en handschrift.

Al in 1881 werd de aandoening door de Duitse arts Oswald Berkhan beschreven. De term dyslexie werd gebruikt om het geval van een jongen te beschrijven die ernstige moeite had met het leren lezen en schrijven, terwijl hij buiten deze gebieden wel gewoon intelligent was. Hardnekkigheid is een belangrijk kenmerk van dyslexie, wat wil zeggen dat het probleem moeilijk op te lossen is.

Het is een misverstand te denken dat dyslexie een gave is. Het idee dat dyslexie een gave zou zijn, is een aantrekkelijke gedachte. Dat komt omdat er veel genieën zijn met dyslexie. De realiteit is echter dat ook veel mensen dyslexie hebben zonder dat ze nu bepaald een genie zijn. Of je succes hebt, is gelukkig niet alleen afhankelijk van je lees- en spellingvaardigheid. En dyslexie zegt niets over je acteervermogen, lenigheid, intelligentie, muzikaliteit en creativiteit. Er zijn genoeg acteurs, topsporters, wetenschappers, musici en schrijvers die dyslectisch zijn. Maar er zijn ook veel mensen die als gevolg van hun dyslexie hun idealen niet volledig hebben kunnen verwezenlijken. Deze mensen verdienen het dat hun 1.

1b Beroemde dyslectische mensen

De Amerikaanse Walt Disney (1901-1966) kon heel goed tekenen en strips bedenken. Hij maakte tekenfilms met dieren en bedacht o.a. Mickey Mouse en Donald Duck. Roald Dahl werd in 1916 in Engeland geboren en is een beroemde schrijver geworden. Veel van zijn boeken zijn bekroond en verfilmd. Hij had moeite met de richting van de letters en hoe hij ze moest lezen. Hij schreef speciaal voor het Londens Instituut voor Dyslexie het boek *De dominee van Dreutelen*. De regisseur en filmmaker van o.a. E.T., Indiana Jones, Jurassic Park, Shrek en de Avonturen van Kuifje (Tin Tin), Steven Spielberg, geboren in Amerika in 1946, is erg goed in het maken van films. Hij kan heel creatief denken. De Nederlandse astronaut Wubbo Ockels, geboren in 1946, is cum laude afgestudeerd in natuurkunde en wiskunde, een ongekende prestatie voor een dyslectisch persoon. De Nederlandse boekenschrijver Jacques Vriens, in 1942 geboren, is ook dyslectisch en toch is hij schrijver van leuke kinderboeken geworden. Hij schreef bijvoorbeeld het populaire boek *Oorlogsgeheimen*.

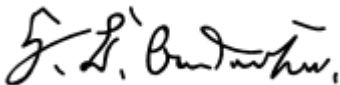
2a EN WAT IS DYSCALCULIE?

Dyscalculie is een ontwikkelingsstoornis op het gebied van rekenen. Hier kom je ook weer het woord 'dys' tegen, dat uit het Latijns vertaald 'niet goed functioneren' betekent. 'Calculie' komt van het Latijnse 'calculare' dat 'rekenen' betekent. Het kenmerk is dat het hardnekkig is en dus blijvende problemen met rekenen en wiskunde geeft. Dyscalculie

komt ongeveer even vaak voor als dyslexie; ongeveer 3-4% van alle leerlingen heeft rekenproblemen. Enkele kenmerken zijn: overslaan van getallen bij het tellen, moeite hebben met de plaats van de getallen, het veelvuldig omkeren van getallen en traag zijn bij het maken van berekeningen.

2b Beroemde mensen met dyscalculie

Hans Christian Anderson, geboren in Denemarken in 1805, heeft bekende sprookjes geschreven zoals *Het lelijke eendje* en *De nieuwe kleren van de keizer*. Behalve dyscalculie had Hans Christian ook dyslexie. Hieronder zie je zijn vreemde handtekening. Thomas Edison, een Amerikaanse uitvinder en zakenman werd geboren in 1847 in Amerika. Toen hij twaalf jaar was, werd hij krantenjongen in de trein. Omdat hij vaak moest wachten op de reizigers, ging hij boeken lezen over scheikunde. Dat vak interesseerde hem zo dat hij in een spoorwagon een laboratorium inrichtte om experimenten te doen. Toen daarbij brand ontstond, raakte hij zijn baan kwijt. Later liet hij een onderzoekslaboratorium bouwen waar in 1879 de gloeilamp werd ontwikkeld en daar is hij erg beroemd door geworden. Bill Gates, de in 1955 in Amerika geboren oprichter van Microsoft, is één van de allerrijkste mensen van de wereld. Ook hij heeft dyscalculie.



Handtekening van Hans Christian Andersen

3a EN AUTISME, WAT IS DAT?

Autisme noemt men ook een stoornis, net als dyslexie en dyscalculie, maar de precieze oorzaak is niet bekend. Het komt wel vaak in families voor, men noemt het dan erfelijk. Kinderen en volwassenen met autisme vinden het moeilijk om met andere mensen om te gaan. Zo kan het zijn dat ze niet begrijpen waarom je iemand die bij je op bezoek komt iets moet aanbieden, bijvoorbeeld limonade, koffie of thee. Vaak hebben autisten geen of weinig belangstelling voor wat er om hen heen gebeurt. En dikwijls hebben ze moeite met iemand aankijken, ze kijken dan langs je heen als ze iets tegen je vertellen. Sommige autisten doen iets steeds hetzelfde, ze herhalen bijvoorbeeld een bepaalde beweging. Ook gebeurt het wel dat ze doorslaan als ze iets vertellen. Ze weten dan heel veel over een onderwerp en blijven daar maar over praten. De Oostenrijkse psychiater en kinderarts Hans Asperger schreef een wetenschappelijk verhaal over zijn patiënten, die hij 'kleine professoren' noemde. Zijn patiënten waren vaak bijzonder intelligent. Ze maakten voornamelijk gebruik van hun intelligentie terwijl hun gevoelsleven geen rol leek te spelen. Deze vorm van autisme wordt het *syndroom van Asperger* genoemd.

3b Beroemde mensen met autisme

In 1452 werd Leonardo Da Vinci geboren. Van hem is bekend dat hij linkshandig was en in spiegelschrift schreef. Hij is wereldberoemd door o.a. de Mona Lisa, een schilderij dat te zien is in het Louvre in Parijs. Men zegt dat hij ook dyslectisch was. Een andere beroemde man is Albert Einstein, geboren in 1879. Hij had het syndroom van Asperger, was dyslectisch en had ook dyscalculie. Hij leerde pas praten toen hij vier jaar was en kon pas lezen toen hij negen jaar oud was. Hij is één van de beroemdste uitvinders geworden. In 1921 ontving hij de Nobelprijs voor de Natuurkunde.

Auteur: Mariël van der Horst

Bronnen: Steunpunt Dyslexie/Stichting Balans, Wikipedia

Naam:

1. Bekijk de hele tekst globaal. (r. 1 t/m 86)
Hoeveel stoornissen worden in deze tekst behandeld?

A. drie
B. vier
C. vijf
D. zes
2. Bekijk de hele tekst globaal. (r. 1 t/m 86) Hoeveel paragrafen heeft deze tekst?

A. drie
B. vier
C. vijf
D. zes

Vragen 3 t/m 11 gaan over de tekst 'Dyslexie' (r. 1 t/m 41)

3. Bekijk paragraaf 1a. (r. 1 t/m 27) Hoeveel alinea's heeft dit stukje?

A. drie
B. vier
C. vijf
D. zes
4. Wat is volgens de tekst de oorzaak van dyslexie?

A. Dat mensen met dyslexie dommer zijn dan andere mensen.
B. Dat mensen met dyslexie het verschil tussen 'dorp' en 'drop' niet zien.
C. Dat enkele verbindingen in de hersenen niet goed zijn.
D. Dat mensen met dyslexie vaak gestoord worden.
5. Lees: *Soms zijn ... men dat.* (r. 10 t/m 11)
Wat betekent 'compenseren' hier?

A. Andere gebieden in de hersenen gebruiken.
B. Een probleem hebben met dyslexie.
C. Redelijk goed leren lezen.
D. Je hersenen trainen.
6. Lees: *De term ... intelligent was.* (r. 14 t/m 17)
Waar verwijst 'deze gebieden' naar?

A. naar andere schoolvakken
B. naar gebieden buiten de school
C. naar lezen en schrijven
D. naar de jongen met dyslexie

7. Wat past het **best** op plaats 1?
- A. salaris steeds omhoog gaat.
 - B. belemmering serieus genomen wordt.
 - C. kunnen lezen en schrijven.
 - D. ze niet zelf hoeven te lezen.
8. Lees: *Het is ... kunnen verwezenlijken.* (r. 19 t/m 26)
Wat is de hoofdgedachte van dit stukje?
- A. Het is fijn om dyslexie te hebben, want het is een gave.
 - B. Veel mensen denken dat dyslexie een gave is, maar het is juist vervelend.
 - C. Er zijn veel beroemde mensen met dyslexie.
 - D. Als je dyslectisch bent, ben je goed in sport, muziek of in wetenschap.
9. Lees: *Maar er ... kunnen verwezenlijken.* (r. 25 en 26)
Wat geeft het woord 'maar' hier aan?
- A. Er volgt een overeenkomst.
 - B. Er volgt een voorbeeld.
 - C. Er volgt een conclusie.
 - D. Er volgt een tegenstelling.
10. Lees: *Beroemde dyslectische ... boek Oorlogsgeheimen.* (r. 28 t/m 41)
Wat is de bedoeling van de schrijfster met deze paragraaf?
Zij wil duidelijk maken dat:
- A. er veel beroemde mensen zijn.
 - B. beroemde mensen erg creatief zijn.
 - C. er veel beroemde mensen met dyslexie zijn.
 - D. zij veel bewondering heeft voor de beroemdheden die zij noemt.
11. Lees: *De Nederlandse ... dyslectisch persoon.* (r. 36 t/m 38)
Wat betekent 'cum laude afgestudeerd'?
- A. Hij is op het nippertje afgestudeerd.
 - B. Hij is niet echt afgestudeerd.
 - C. Hij is met heel hoge cijfers afgestudeerd.
 - D. Hij is nog steeds aan het studeren.

Vragen 12 t/m 14 gaan over de tekst 'Dyscalculie' (r. 42 t/m 63).

12. Wat is volgens de tekst 'dyscalculie'?
- A. Een stoornis waardoor je niet goed kunt rekenen.
 - B. Een stoornis waardoor je niet goed kunt lezen en spellen.
 - C. Dat staat niet in de tekst.
 - D. Een gave, waardoor je heel goed bent in rekenen en wiskunde.

13. Uit welke taal komt het woord 'dyscalculie'?
- A. uit het Nederlands
 - B. uit het Latijn
 - C. dat staat niet in de tekst
 - D. uit het Engels
14. Lees: *Omdat hij ... over scheikunde.* (r. 56 en 57)
Wat voor verband zie je tussen het eerste en het tweede deel van de zin?
- A. Het eerste deel van de zin is het gevolg, het tweede deel is de oorzaak.
 - B. Het eerste deel van de zin is de oorzaak, het tweede deel is het gevolg.
 - C. Het eerste deel van de zin is een voorbeeld van het tweede deel.
 - D. Het eerste deel is een tegenstelling van het tweede deel.

Vragen 15 t/m 21 gaan over de tekst 'Autisme' (r. 64 t/m 86)

15. Lees: *Het komt ... dan erfelijk.* (r. 66).
Wat betekent het dat autisme erfelijk is?
- A. Autism komt veel voor op het erf.
 - B. Autism komt in bepaalde families veel voor.
 - C. Als er een familielid met autisme doodgaat, erf je het.
 - D. Autism is besmettelijk.
16. Lees: *En dikwijls ... je vertellen.* (r. 70 en 71)
Welk woord had de schrijfster ook kunnen gebruiken in plaats van 'dikwijls'.
- A. daardoor
 - B. vervolgens
 - C. ondertussen
 - D. vaak
17. Lees: *Kinderen en ... over praten.* (r. 67 t/m 74)
Wat doet de schrijfster in dit deel van de tekst?
- A. Zij geeft een stelling met voorbeelden.
 - B. Zij geeft informatie.
 - C. Zij beschrijft een oorzaak met gevolgen.
 - D. Zij wil de lezer van haar mening overtuigen.
18. Lees: *En autisme ... over praten* (r. 64 t/m 74)
Hoe zou je dit stukje het **best** kunnen samenvatten?
- A. Autisten bieden je geen koffie of thee aan als je op bezoek komt.
 - B. Autisten blijven maar doorpraten over onderwerpen waar ze veel van weten.
 - C. Autisten vinden het moeilijk om met andere mensen om te gaan.
 - D. Autisten maken vaak een bepaalde beweging.

19. Waarom heeft men een bepaalde vorm van autisme 'het Asperger-syndroom' genoemd?
- A. Omdat het de vorm van een asperge heeft.
 - B. Omdat het genoemd is naar de Oostenrijkse psychiater.
 - C. Omdat de kinderen 'kleine professoren' waren.
 - D. Omdat de kinderen een hoge intelligentie hebben.
20. Lees de laatste paragraaf. Wat had Leonardo Da Vinci?
- A. dyslexie
 - B. dyscalculie en dyslexie
 - C. autisme
 - D. autisme en dyslexie
21. Lees: *Een andere ... de Natuurkunde*. (r. 82 t/m 86)
Wat is de **beste** conclusie of hoofdgedachte na het lezen van dit stukje?
- A. Als iemand als kind iets niet kan, zegt dat nog niets over wat hij later zal worden.
 - B. Op jonge leeftijd kun je al zien dat iemand later beroemd zal worden.
 - C. Je moet op jonge leeftijd al veel kunnen om later beroemd te worden.
 - D. Albert Einstein was een beroemd uitvinder.
22. Wat is **waar** volgens de hele tekst?
- A. Wubbo Ockels heeft dyscalculie.
 - B. Hans Christian Anderson heeft dyslexie.
 - C. Roald Dahl heeft autisme.
 - D. Jacques Vriens en Leonardo Da Vinci hebben dyscalculie.